

Obsah

Kvalifikovaný pohled na ekonomii českýma očima	IX
Předmluva autora k šestému vydání	XI
1. Člověk v tržním systému	1
1.1 Ekonomie – věda o lidském jednání	1
1.2 Racionální jednání v podmínkách vzácnosti	3
1.3 Vlastní zájem a společný prospěch	9
1.4 Rozptýlená znalost a koordinace lidských činností	12
1.5 Funkce cen	14
1.6 Ekonomický koloběh	17
Shrnutí	19
Klíčové pojmy	20
2. Chování spotřebitele: užitečnost a poptávka	21
2.1 Celkový užitek a mezní užitek	21
2.2 Spotřebitelův přebytek	24
2.3 Obětovaná příležitost a vyrovnávání mezních užiteků	26
2.4 Poptávka	29
2.5 Zákon klesající poptávky – důchodový a substituční efekt	31
2.6 Poptávka v krátkém a v dlouhém období	34
2.7 Cenová elasticita poptávky	35
2.8 Změny poptávky	37
2.9 Tržní poptávka a poptávka po statku jednoho prodávajícího	39
Shrnutí	42
Klíčové pojmy	43
Otázky a příklady	43
Dodatek: Indiferenční křivky	45
Shrnutí dodatku	51
Klíčové pojmy dodatku	52
Otázky a příklady k dodatku	52

3. Chování výrobce: náklady a nabídka	53
3.1 Utopené náklady	53
3.2 Náklady příležitosti	55
3.3 Ekonomické náklady a ekonomický zisk	57
3.4 Změna nákladů	60
3.5 Zastavení činnosti	61
3.6 Odchod z trhu	63
3.7 Produkční funkce a nákladová funkce firmy	63
3.8 Optimální objem produkce	70
3.9 Nabídka firmy v krátkém období	74
3.10 Nabídka firmy v dlouhém období	76
3.11 Změny nabídky	78
3.12 Tržní nabídka	79
Shrnutí	83
Klíčové pojmy	84
Otázky a příklady	85
4. Tržní rovnováha a efektivnost	88
4.1 Tržní rovnováha a její dosahování	88
4.2 Efektivnost tržní rovnováhy	93
4.3 Změny rovnováhy	94
4.4 Arbitráž a zákon jediné ceny	97
Shrnutí	99
Klíčové pojmy	99
Otázky a příklady	100
Dodatek: Spekulace	103
Shrnutí dodatku	105
5. Směna, specializace a mezinárodní obchod	106
5.1 Směna a bohatství	106
5.2 Specializace a směna na základě absolutních výhod	107
5.3 Specializace a směna na základě komparativních výhod	110
5.4 Čím jsou dány komparativní výhody	112
5.5 Přínosy z mezinárodního obchodu	115
5.6 Účinky dovozního cla	118
5.7 Mýty obchodního ochranářství	120
Shrnutí	126
Klíčové pojmy	128
Otázky a příklady	128
6. Nedokonalé trhy, informace a podnikatelé	130
6.1 Dokonalé a nedokonalé trhy	130

6.2 Mezní příjem a cenová tvorba na nedokonalém trhu	134
6.3 Monopolistická konkurence	137
6.4 Oligopol	140
6.5 Nedokonalé trhy a informace	143
6.6 Informace a podnikatelé	145
6.7 Podnikatelé a inovace	148
6.8 Podnikatelé a stát	149
Shrnutí	151
Klíčové pojmy	152
Otázky a příklady	152
Dodatek: Cenová diskriminace	154
Shrnutí dodatku	159
Klíčové pojmy dodatku	159
Otázky a příklady k dodatku	159
7. Konkurence a regulace	161
7.1 Svoboda volby a konkurence	162
7.2 Otevřené trhy a omezování vstupu na trh	163
7.3 Ochrana spotřebitele	168
7.4 Novodobé cechy	173
7.5 Antidumpingová politika	176
7.6 Ochrana hospodářské soutěže	182
7.7 Monopol	188
7.8 Státem vytvořené monopoly	194
7.9 Přirozený monopol	199
Shrnutí	204
Klíčové pojmy	205
Otázky a příklady	205
Dodatek 1: Kartelová dohoda	207
Dodatek 2: Vězňovo dilema	213
Shrnutí dodatků	216
Klíčové pojmy dodatků	217
Příklady k dodatkům	217
8. Zásahy státu do cen	218
8.1 Cenový strop (maximální cena)	218
8.2 Spotřební daň	226
8.3 Subvence	230
Shrnutí	232
Klíčové pojmy	232
Otázky a příklady	233

9. Poptávka po výrobních faktorech	235
9.1 Výrobní faktory.....	235
9.2 Produkční funkce a mezní produkt.....	236
9.3 Poptávka po výrobním faktoru	238
9.4 Změny poptávky po výrobním faktoru	243
9.5 Volba výrobní techniky a technická substitute.....	245
Shrnutí	248
Klíčové pojmy	249
Otázky a příklady.....	249
10. Nabídka výrobního faktoru a renta	252
10.1 Transferová platba a renta.....	252
10.2 Nabídka a renta na pracovních trzích	253
10.3 Nabídka a renta v krátkém a dlouhém období	256
10.4 Kompenzující mzdové rozdíly	259
10.5 Výrobní faktory s nepružnou nabídkou	260
Shrnutí	262
Klíčové pojmy	263
Otázky a příklady.....	263
11. Nabídka práce a trh práce	264
11.1 Nabídka práce	264
11.2 Nominální a reálné zvýšení mzdy.....	268
11.3 Trh práce	270
Shrnutí	275
Klíčové pojmy	275
Otázky	275
Dodatek: Indiferenční analýza.....	276
12. Nezaměstnanost	278
12.1 Míra nezaměstnanosti	278
12.2 Nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická.....	280
12.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná	285
12.4 Dlouhodobá nezaměstnanost	292
12.5 Vytváření pracovních míst	294
Shrnutí	297
Klíčové pojmy	298
Otázky a příklady.....	298
13. Kapitál a úrok	300
13.1 Kapitál a investice	300

13.4 Nabídka zapůjčitelných fondů (úspory)	308
13.5 Poptávka po zapůjčitelných fondech (investice).	310
13.6 Trh zapůjčitelných fondů (trh kapitálu)	314
13.7 Lidský kapitál	318
Shrnutí	322
Klíčové pojmy	323
Otázky a příklady	323
14. Investiční rozhodování	324
14.1 Aktiva	324
14.2 Cena perpetuity	325
14.3 Cena anuity – dnešní hodnota budoucích výnosů	328
14.4 Míra výnosu	331
14.5 Riziko a míra výnosu	334
Dodatek: Morální hazard	336
Shrnutí	342
Klíčové pojmy	343
Otázky a příklady	343
15. Vlastnictví	345
15.1 Vlastnictví soukromé a veřejné.	345
15.2 Oddělení vlastnictví a řízení – problém „pána a správce“	350
15.3 Nepřátelské převzetí	354
15.4 Družstevní vlastnictví	358
15.5 Zaměstnanecké vlastnictví	359
Shrnutí	361
Klíčové pojmy	361
Otázky	362
16. Externality	363
16.1 Negativní externality	363
16.2 Pozitivní externality	365
16.3 Externality – porušení práva	366
16.4 Externality a morálka	367
16.5 Soukromá vyjednávání a Coaseho teorém	369
16.6 Vlastnická práva	373
16.7 Transakční náklady	374
Shrnutí	377
Klíčové pojmy	377
Otázky a příklady	378
Dodatek: Převoditelná práva ke znečišťování	380
Klíčové pojmy dodatku	383

17. Volné zdroje, volné statky a veřejné statky	384
17.1. Volné zdroje	384
17.2. Volné statky	389
17.3. Veřejné statky	393
Shrnutí	396
Klíčové pojmy	397
Otázky a příklady	397
18. Veřejná volba	399
18.1. Volba mezi veřejnými a soukromými statky	399
18.2. Racionální neznalost	402
18.3. Zájmové skupiny	404
Shrnutí	408
Klíčové pojmy	408
Otázky	408
19. Domácí produkt	409
19.1. Hrubý a čistý domácí produkt	409
19.2. Nominální a reálný domácí produkt	414
19.3. Domácí produkt jako přidaná hodnota	417
19.4. Agregátní výdaje a důchody	419
19.5. Úspory z HDP	423
19.6. Veřejný sektor	424
19.7. Zahraniční obchod	427
Shrnutí	428
Klíčové pojmy	429
Otázky a příklady	429
Dodatek: Národní produkt	430
Shrnutí dodatku	431
Klíčové pojmy dodatku	431
Otázky k dodatku	431
20. Spotřeba, investice a rovnovážný HDP	432
20.1. Spotřební funkce	432
20.2. Plánované investice a rovnovážný HDP	436
20.3. Důchodotvorný účinek investic	440
Shrnutí	442
Klíčové pojmy	442
Otázky a příklady	442
21. Peníze a poptávka po peněžních zůstatcích	444
21.1. Proč vznikly peníze	444

21.2 Peníze – prostředek směny	446
21.3 Peněžní zůstatky – likvidní aktivum.	450
21.4 Transakční a opatrnostní zůstatky.	454
21.5 Peněžní zůstatky a důchod	456
21.6 Peněžní zůstatky a úroková míra	456
21.7 Nominální a reálné peněžní zůstatky	458
21.8 Poptávka po peněžních zůstatcích	458
Shrnutí	460
Klíčové pojmy	461
Otázky a příklady.	461
22. Bankovní soustava, tvorba peněz a trh peněz.	463
22.1 Banky s částečnými rezervami a tvorba peněz.	463
22.2 Peněžní zásoba a její změny	470
22.3 Rovnováha trhu peněz.	471
22.4 Růst peněžní zásoby v krátkém období	474
22.5 Růst peněžní zásoby v dlouhém období.	475
Shrnutí	477
Klíčové pojmy	478
Otázky a příklady.	478
23. Agregátní poptávka, agregátní nabídka a potenciální produkt	479
23.1 Agregátní poptávka.	479
23.2 Agregátní nabídka a potenciální produkt	484
23.3 „Šoky“ ze strany poptávky	488
23.4 „Šoky“ ze strany nabídky	491
Shrnutí	493
Klíčové pojmy	494
Otázky a příklady.	494
24. Hospodářský cyklus	496
24.1 Strukturální a cyklické výkyvy	496
24.2 Fáze hospodářského cyklu	497
24.3 Příčiny hospodářských cyklů	499
24.4 Finanční krize	502
24.5 Bankovní panika	503
Shrnutí	504
Klíčové pojmy	505
Otázky	505
Dodatek: Hospodářská deprese 30. let.	506
Shrnutí dodatku	508

25. Hospodářský růst	509
25.1 Mýtus poptávky	509
25.2 Hospodářský růst a přírodní zdroje	512
25.3 Akumulace kapitálu	514
25.4 Nové technologie	516
25.5 Velikost trhu	517
25.6 Hospodářský růst a společenský systém	519
Shrnutí	525
Klíčové pojmy	525
Otázky	526
26. Inflace	527
26.1 Měření inflace	527
26.2 Inflace a přerozdělování	532
26.3 Zamlžení cenových informací	534
26.4 Poptávková inflace	535
26.5 Nákladová inflace	538
26.6 Inflační očekávání a setrvačná inflace	540
26.7 Phillipsova křivka a volba mezi inflací a nezaměstnaností	543
26.8 Přirozená míra nezaměstnanosti	546
26.9 Akcelerující inflace	548
Shrnutí	551
Klíčové pojmy	552
Otázky a příklady	552
27. Měnový kurz	554
27.1 Měnový kurz a měnový trh	554
27.2 Měnový kurz a úroková parita	559
27.3 Teorie parity kupní síly – absolutní verze	560
27.4 Teorie parity kupní síly – relativní verze	563
27.5 Intervence státu do měnového kurzu	564
27.6 Režimy stabilního kurzu	566
Shrnutí	568
Klíčové pojmy	569
Otázky	569
Dodatek: Měnová krize	570
Shrnutí dodatku	575
28. Platební bilance a zahraniční dluh	576
28.1 Platební bilance	576
28.2 Rovnováha platební bilance	579
28.3 Finanční účet platební bilance	582

28.4	Bilance zboží a služeb	582
28.5	Nerovnováha bilance zboží a služeb	586
28.6	Je aktivní bilance zboží a služeb „dobrá věc“?	590
28.7	Zahraniční dluh	591
	Shrnutí	594
	Klíčové pojmy	595
	Otázky	595
29.	Veřejné rozpočty a daně	598
29.1	Veřejné rozpočty a státní rozpočet	598
29.2	Byrokracie a bujení státního rozpočtu	601
29.3	Přerozdělování	607
29.4	Daně, šedá ekonomika a Lafferova křivka	611
29.5	Nepřímé daně	615
	Shrnutí	617
	Klíčové pojmy	617
	Otázky a příklady	617
30.	Rozpočtové schodky a státní dluh	619
30.1	Je státní dluh reálným břemenem?	619
30.2	Fikce „obědu zdarma“	621
30.3	Financování rozpočtového schodku	625
30.4	Rozpočtový schodek, vládní půjčky a státní dluh	626
30.5	Politický cyklus	631
30.6	Strukturální a cyklický schodek státního rozpočtu	632
30.7	Důchodotvorný účinek státních výdajů a efekt vytěšňování	635
	Shrnutí	637
	Klíčové pojmy	638
	Otázky a příklady	638
31.	Měnová politika	640
31.1	Nezávislost centrální banky	640
31.2	Cíle a nástroje měnové politiky	642
31.3	Slučitelnost cílů měnové politiky	643
31.4	Aktivistická měnová politika	645
31.5	Adaptivní očekávání a racionální očekávání	648
31.6	Racionální očekávání a neúčinnost měnové politiky	651
31.7	„Ukotvení“ měnovým kurzem	655
31.8	Pravidlo stálého měnového růstu (měnové cílování)	658
31.9	Inflační cílování	659
31.10	Desinflační politika	662
	Shrnutí	665

Klíčové pojmy	666
Otázky a příklady	667
Slovník základních pojmů	669
Jmenný rejstřík	685
Věcný rejstřík	687